

DE FAMILIE “VAN MONTMORENCY-NEVELE”

Filips II van Montmorency-Nevele – de graaf van Horn

Conflict met Granvelle

Horn geraakt in conflict met Granvelle die graag zijn broer Thomas als bruidegom zag van Eleonora van Montmorency, de jongste zuster van Horn. Met Egmont en zijn aangetrouwde neef Oranje, vormde hij een invloedrijk driemanschap dat ook soms het “driemanschap ter verdediging van de vrijheden” wordt genoemd. Het was de kern van de 'Liga tegen Granvelle', een verbond van hoge edelen van de Habsburgse Nederlanden dat zich vanaf 1561 verzette tegen Granvelle en tegen de ongemeen harde vervolging van de protestanten in Vlaanderen. De vete met Granvelle werd nog aangewakkerd als bij zijn installatie als bisschop van Mechelen de hoge Nederlandse edelen de kardinaal demonstratief negeren. Granvelle is er steeds van overtuigd geweest dat Horn de grote aanstoker was van het verzet tegen hem.

De onrust in de Nederlanden neemt toe

Op 5 april 1566 komen zo'n 200 edelen uit de Nederlanden in Brussel samen en verschaffen zich toegang tot het paleis op de Koudenberg waar Margaretha van Parma resideerde. Ze overhandigden haar een nieuw eisenpakket dat de naam het “Smeekschift der edelen” meekreeg. Het zou hen de bijnaam “gueux” of “geuzen” opleveren, “bedelaars”. Een bijnaam die ze als een eretitel gingen aannemen.

Omdat zijn broer Floris van Montigny, stadhouder van Doornik, nog niet is teruggekeerd van Spanje trekt Horn naar Doornik om er de orde te herstellen. Hij werd er op 30 augustus 1566 geestdriftig ontvangen door de Doornikenaren onder het schreeuwen van de leuze “Vive le Roi, vivent les gueux!”. Het zou hem later zwaar aangerekend worden.

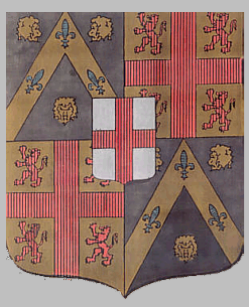

Filips van Montmorency zag toen al de bui hangen. In een brief aan landvoogdes Margaretha van Parma van 10 september 1566 schrijft hij: “Voor mijnen persoon, ick hadde liever in eenighe plaetse vanden Torck belegert te wesen, om der Christenheyt aldaer dienst te moeghen doen, dan gheemployeert te worden inden sacken, daer ick my hier in vinde, want wat ick wel wete al doen ik al dat moegelijck is om doene, men my noch tselve qualijck afnemen sal, want daer is groot onderscheyt te zijn opte plaetse in persooene, oft elders daerof hooren couten.” Hij lijkt ervan overtuigd dat men alles wat verkeerd loopt of is gelopen in zijn schoenen wil schuiven.

In de val gelokt door Alva

Egmont en Horn werden in de val gelokt door koning Filips II en de hertog van Alva en gingen op 9 september 1567 in op de uitnodiging voor een diner bij Alva's zoon in Brussel. Daar werden ze gearresteerd en gevangengezet in het Spaans kasteel in Gent. Horn genoot er geen al te goede behandeling. Door de tussenkomst van zijn moeder kwam er een merkelijke verbetering van de toestand. In de rekeningen van de heerlijkheid Nevele van 1567 vinden we onder de uitgaven enkele verwijzingen naar de gevangene graaf. Zo werden er tien koppels patrijzen en twee koppels konijnen in het kasteel te Gent afgeleverd voor de heer van Nevele die daar gevangen zat. Er is ook melding van het vervoer van een bed, lakens, tinnen eetgerei enz. per schip van Ooidonk naar Gent voor de gevangene graaf.

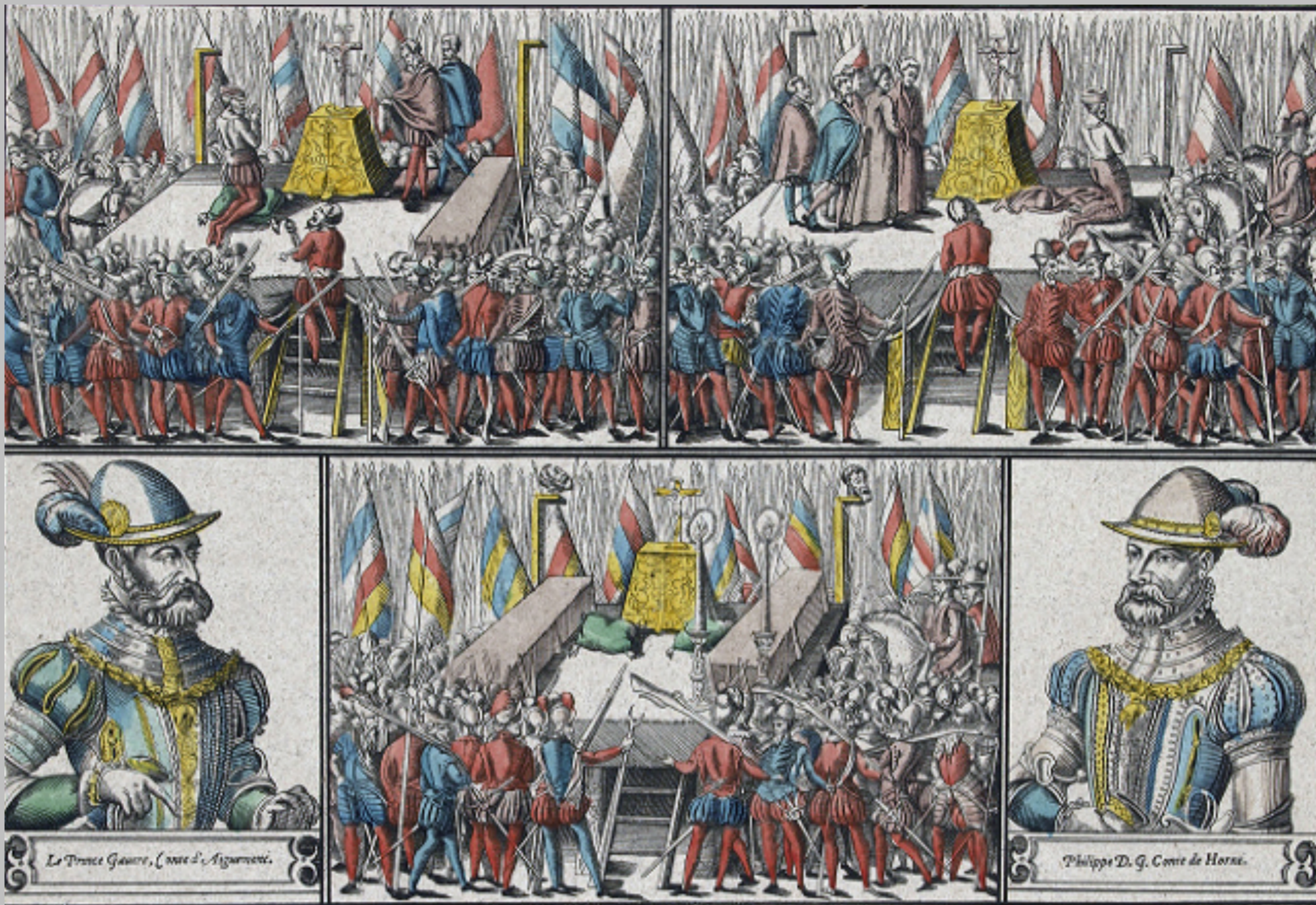
DE FAMILIE “VAN MONTMORENCY-NEVELE”

Filips II van Montmorency-Nevele – de graaf van Horn

Terechtgesteld

Op 3 juni 1568 werden de graven Egmont en Horn vanuit Gent waar ze apart gevangen zaten naar het Broodhuis in Brussel overgebracht begeleid door 3.000 Spaanse soldaten. In een schijnproces op 4 juni 1568 werden beiden door de Raad van Beroerten of de Bloedraad ter dood veroordeeld door onthoofding en werden hun bezittingen verbeurd verklaard.

De motivering van Horns doodsvonnis werd in vijf punten samen gevat: majesteitsschennis, rebellie, medeplichtigheid aan de samenzwering van Oranje, steun aan het verbond der edelen en zijn optreden in Doornik waar hij, in strijd met zijn opdracht de opstandige ketters zou ontzien hebben.

Op Pinksterzondag 5 juni 1568 werd het vonnis voltrokken op de Grote Markt te Brussel. Als afschrikking werden hun hoofden op ijzeren pieken ten toon gesteld tot 3 u in de namiddag. Dezelfde dag werd een uitvaartplechtigheid gehouden in de Sint-Goedelekerk. Het lichaam van Horn werd pas meer dan een maand later vrijgegeven en zou bijgezet worden in een kerk van Weert.

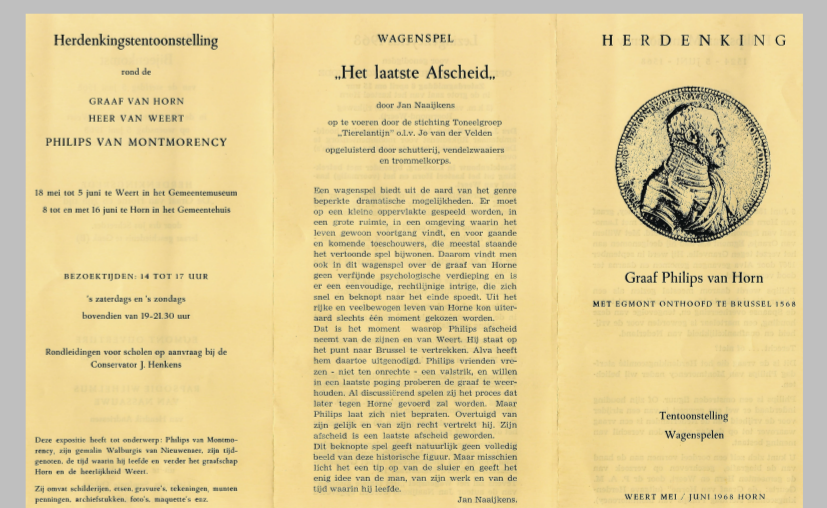

G^r VAN EGMONT EN HOORN ONTHALST
Egmont Hooren edel Graven
Ghy hier als Ducdallefs Slauen
Byggen moet u voor syn Swaert
Die van d'hoochfte Adel waert
Niet en wert gedacht u Daden
Voor u Coningh noch u raden
Daer om ghy ten Hoof verscheent
Siet doch hoe men u verkleent
Wreethet nochtans niet u Sielen
Maer alleen het Vleys vernielen
Tleuen wert u wel beroeft
Maer u Namen niet verdoeft
Soo langh als vernaerde schryven
Inmer op de Aerdt sal blyven
Soo langh sal u swaer ellendit
Voor s'landts welwaert syn bekent

De Hartog van Alba, om sijn voorgenomen werk kragt te geven, begint de Hoofden van het Land, die hem in sijn kwaatwilligheid niet wilae volgen, te verdelen, en heeft vervolgens de Graven van Egmont en Hoorn opentlijk tot Brusel doen onthalsen. Een Jaak die naar het oordeel der Staatkundige geensints met de Spaanse wysheid over een kwam, maar den Koning tot groot naedeel verstrekte.

Een eerbetoon aan de graven Egmont en Horn door Louis Gallait (19e eeuw) en fotograaf Erwin Olaf (2012).

Een van de vele tientallen chromo's van de terechtstelling van Egmont en Horn.